

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 14 / 06 / 2017

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A1. Νόμισε ότι ερχόταν προς αυτόν άνθρωπος με πελώριο μέγεθος και με βρόμικο πρόσωπο, όμοιος με εικόνα νεκρού. Αυτόν μόλις ο Κάσσιος είδε, φόβος τον έπιασε και θέλησε να πληροφορηθεί το όνομά του. Εκείνος απάντησε ότι ήταν ο Πλούτωνας.

Στο Λατινικό πόλεμο ο Τίτος Μάνλιος, ο ύπατος, που καταγόταν από αριστοκρατική γενιά, είχε την αρχηγία του στρατού των Ρωμαίων. Αυτός, όταν κάποτε έφευγε από το στρατόπεδο, διέταξε να απέχουν όλοι από τη μάχη. Αλλά λίγο αργότερα ο γιος του πέρασε έφιππος μπροστά από το στρατόπεδο των εχθρών και προκλήθηκε σε μάχη από τον αρχηγό των εχθρών μ' αυτά τα λόγια:

Δεν σου πέρασε η οργή, όταν περνούσες τα σύνορα της πατρίδας; Παρόλο που είχες έρθει με εχθρική και απειλητική διάθεση, γιατί, όταν είδες τη Ρώμη, δεν σου ήρθε στο μυαλό: «μέσα σ' εκείνα τα τείχη βρίσκονται το σπίτι και οι θεοί μου, η μητέρα, η σύζυγος και τα παιδιά (μου)»; Λοιπόν, αν εγώ δεν (σε) είχα γεννήσει, η Ρώμη δεν θα πολιορκούνταν· αν δεν είχα γιο, θα πέθαινα ελεύθερη σε ελεύθερη πατρίδα. Εγώ τίποτε πια δεν μπορώ να πάθω ούτε πρόκειται να είμαι τόσο δυστυχημένη για πολύ καιρό: αλλά αντίθετα, αν συνεχίσεις, αυτούς τους περιμένει ή πρόωρος θάνατος ή μακρόχρονη σκλαβιά.

B1. ingenter

facies

simillimo

quae

exercitus

proeliis

minaciora

illud

penatium

nulli rei

diutius

miser

hac

morte

servitutis

B2α. existimem

veniendo

aspice

concipient

praeesse

abisset

abstenturam

habebuntur

passuram esse

possitis

B2β. Ενεστώτας: ingrediamur

Παρατατικός: ingrederemur

Μέλλοντας: ingressuri simus

Παρακείμενος: ingressi simus

Υπερσυντέλικος: ingressi essemus

Συντελεσμένος Μέλλοντας: -

Γ1α. magnitudinis: γενική της ιδιότητας στο *hominem*

consul: παράθεση στο *T.Manlius*

aliquando: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο και προσδιορίζει το *abiret*

animo: απρόθετη αφαιρετική που δηλώνει τρόπο και προσδιορίζει το *perveneras*

miserrima: κατηγορούμενο στο εννοούμενο *ego* μέσω του συνδετικού ρηματικού τύπου *futura sum*

Γ1β. Respondit ille se esse Orcum: *se* → υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου *esse*· η προσωπική αντωνυμία γ' προσώπου *se* δηλώνει άμεση αυτοπάθεια και αναφέρεται στο υποκείμενο του ρήματος *respondit* που είναι το *ille*· δηλαδή στην ουσία έχουμε νοηματική ταυτοπροσωπία· όμως, το υποκείμενο επαναλαμβάνεται σε πτώση αιτιατική, επειδή το ειδικό απαρέμφατο δέχεται το υποκείμενό του μόνο σε πτώση αιτιατική ακόμη και στην περίπτωση της ταυτοπροσωπίας, όταν εξαρτάται από ρήμα ενεργητικής φωνής (λατινισμός του ειδικού απαρεμφάτου).

Ego nihil iam pati possum: υποκείμενο του απαρεμφάτου *pati* είναι το *ego*, το οποίο είναι και υποκείμενο του ρήματος *possum*. Βρίσκεται σε πτώση ονομαστική, γιατί έχουμε ταυτοπροσωπία και τελικό απαρέμφατο.

Γ1γ. Dux hostium his verbis proelio filium lacessivit.

Γ1δ. natus: *qui natus erat (est)*

ingredienti: *dum (tu) ingrederis – re (dum + οριστική ενεστώτα, η χρονική πρόταση δηλώνει το σύγχρονο)*

Γ2α. Υπόθεση: si pergis (si + οριστική ενεστώτα)

Απόδοση: manet (οριστική ενεστώτα)

Είναι το 1^ο είδος, ανοιχτή υπόθεση στο παρόν

Αντίθετο του πραγματικού στο παρελθόν:

Υπόθεση: si perrexisses (si + υποτακτική υπερσυντελικού)

Απόδοση: mansisset (υποτακτική υπερσυντελικού)

Υπόθεση δυνατή ή πιθανή

Υπόθεση: si pergas (si + υποτακτική ενεστώτα)

Απόδοση: maneat (υποτακτική ενεστώτα)

Γ2β. filium non habens

Η μετοχή τίθεται σε ονομαστική πτώση, γιατί το υποκείμενο του ρήματος *haberem*, το *ego*, ταυτίζεται με το υποκείμενο του ρήματος *essem* της κύριας πρότασης. Επομένως η μετοχή είναι συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος *ego*.

Γ2γ. quem simul aspexit Cassius: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο *simul*, γιατί εκφράζει το προτερόχρονο [προτάσσεται το *quem* που αναφέρεται στα προηγούμενα για έμφαση / το *quem* που είναι αναφορική αντωνυμία στην αρχή περιόδου ισοδυναμεί με δεικτική (=eum)]. Εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει μόνο τον χρόνο και τίποτε άλλο, συγκεκριμένα χρόνου παρακειμένου (*aspexit*), γιατί εκφράζει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

cum aliquando castris abiret: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον ιστορικό ή διηγηματικό *cum* που χρησιμοποιείται για τις διηγήσεις του παρελθόντος. Εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική, γιατί ο ιστορικός *cum* υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια πρόταση, δημιουργεί μία σχέση αιτίου αιτιατού ανάμεσά τους (είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου που υπάρχει στην υποτακτική): συγκεκριμένα χρόνου παρατατικού (*abiret*), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*edixit*: ιστορικός παρακείμενος) και σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων εκφράζει το σύγχρονο στο παρελθόν.